

Dnro HAMINA: 70 /2014

97 § LAUSUNTO VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISESTA

Valtiovarainministeriö pyytää kuntien lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta. Lausunnossa pyydetään kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettavat kriteerit
- ikäryhmien ja sairastavuuden painotukset
- muiden kriteerien painotukset
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteet
- verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasaus
- siirtymätasauksen kesto ja porrastus

Lausunto tulee toimittamaan viimeistään 4.4.2014 klo 16.00 mennessä.

Keskeiset muutokset nykyiseen valtionosuusjärjestelmään ovat:

- valtionosuuksien määräytymisperusteiden lukumäärän pienentäminen ja päällekkäisyyksien poistaminen.
- määräytymisperusteiden sisällön yksinkertaistaminen ja uusiminen sekä pääosin portaiden poistaminen
- laskennallisiin kustannuksiin sisältyvien kustannuserien painoarvojen muuttaminen
- verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen muuttaminen
- lisäosien ja yleisen osan yhdistäminen sekä esitys uusiksi lisäosiksi

Kunnan valtionosuus määräytyisi ikärakenteen, sairastavuuden, asukastiheyden, työttömyysasteen, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden ja koulutustaustan mukaan. Ikärakenteen painoarvoa ehdotetaan alennettavaksi noin 70 %:iin, kun sen paino nyt on noin 82 %. Sairastavuuden paino ehdotetaan korotettavaksi noin 2,5 -kertaiseksi nykyjärjestelmään verrattuna. Ehdotetuilla muutoksilla on suuria kuntakohtaisia vaikutuksia.

Esityksessä ehdotetaan valtionosuusjärjestelmän uudistuksesta johtuville kuntakohtaisille muutoksille ja kotikuntakorvausten muutoksille viiden vuoden siirtymäaikaa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2015 alusta.

Valtionosuuslaskelmat on päivitetty helmikuun alussa vuoden 2014 tasoon. Sen mukaan Haminan kaupungin valtionosuudet kasvavat 1,6 miljoonaa euroa. Muutoksen laskennallinen vaikutus tuloveroprosenttiin on - 0,5 % -yksikköä.

Valmistelija: talousjohtaja Kirsi Hämäläinen, puh. 0400 846 917.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää antaa valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta seuraavan lausunnon:

Valtionosuusuudistus on tarpeellinen ja sen linjaukset ovat oikeansuuntaisia ja kannatettavia. Erityisesti laskentatekijöiden päällekkäisyyttä ja määrää vähentämällä kuin myös ikärakenteen ja sairastavuuden painotuksia muuttamalla uudistuksesta tulee läpinäkyvämpi ja oikeudenmukaisempi. Muutokset myös ottavat paremmin huomioon palvelujen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset nyt ja tulevaisuudessa.

Kuntataloudessa tasapainon saavuttaminen on haasteellista, kun samaan aikaan tehdään valtionosuusleikkauksia. Tämän johdosta esityksessä on myönteistä se, että kustannusjakoa tarkistetaan vuosittain.

Verotulotasauksen muutos kannustavampaan suuntaan on myös oikeansuuntainen toimenpide. Siihen on kuitenkin otettu erittäin suuri 20 % omarahoitusosuus, jolla leikataan alhaisen verotulon kuntien saamaa tasauslisää, kun taas korkeiden verotulojen kunnissa tasauksen jälkeen jäävissä verotuloissa on merkittävät erot. Näin ollen omarahoitusosuuden alentaminen 10 %:iin olisi riittävä. Jotta muutos olisi kustannusneutraali, niin vastaavasti tasausrajan ylittävien kuntien tasausrajaa tulisi muuttaa.

Kiinteistövero ei ole laskettu verotulotasaukseen. Nyt esitetään, että osa voimalaitoskuntien kiinteistöverosta palautetaan tasaukseen. Oikeudenmukaisempaa on, että kiinteistöverotulo kokonaisuudessaan palautetaan tasaukseen.

Esitys viiden vuoden siirtymäajasta on riittävä.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Otteen oikeaksi todistaa
Haminassa 2.4.2014

Ritva Vierikko
Arkistonhoitaja